

De VVJ, wat doet die eigenlijk ?
Een activiteitenverslag van de VVJ/AVBB in 2007-2008
Gratis kranten kannibaliseren niet op de betaalde pers
Swa Collier verkiest zijn contactenboekje boven internet
Hugo De Ridder vindt politici bij hun voornaam noemen niet per sé verkeerd
En de Vlaamse Regulator voor de Media maakt stand
van de mediaconcentratie op

BELGIE-BELGIQUE PB 8900 IEPER I 3/8/36 afgiftekantoor Ieper

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

22 februari 2008 - nummer 111 - Verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL / SERVICE	
<i>De VVJ, wat doet die eigenlijk ?</i>	
Een activiteitenverslag van de VVJ/AVBB in 2007-2008	4-5
Regiozenders kweekvijver voor nationale omroepen	6
Boek bronnengeheim met gunsttarief voor VVJ-leden	6
<i>Metro</i> kannibaliseert niet op betaalde kranten	7
‘Nieuwe media hebben vooral lokaal belang’	7
<i>De Standaard</i> was te snel met plagiaatverhaal Jeroen Brouwers	8
Freelancers kunnen zich indekken tegen werkombekwaamheid: AVBB en SECUREX lanceren voordelige groepsverzekering	10-11
Stand van de mediaconcentratie in Vlaanderen: een inventaris van de Vlaamse Regulator voor de Media	20
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Swa Collier maakte een heel stuk mediageschiedenis mee	9
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Hoe juridisch-nauwkeurig moet gerechtsverslaggeving zijn ?	12
Hoeveel informatie vrijgeven na en over een huisinbraak ?	13
ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK	
Hugo De Ridder: ‘Ik heb de jongere journalisten niets te vertellen’	14-15-16
SERVICE	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Jens Franssen was Kuifje in Dubai	18
SCHEEF BEKEKEN	19
ONDER EMBARGO	19

EUROSONG-GEKTE. Het was nog maar een voorronde, maar de persbelangstelling voor Eurosong was alweer overweldigend. Veel interesse van internetjournalisten ook, die buiten het stramien van de klassieke massamedia werken. Dat maakt het werken in krappe frontstageruimtes en met scherpe deadlines niet steeds makkelijk, duidelijke afspraken voor houders van perskaarten dringen zich op. Niettemin brengt al dat volk wel een beetje Hollywood naar België. (Foto Wim Hendrix)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
BELGA
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

BEETJE HISTORISCH

De algemene ledenvergadering van de VVJ en de AVBB is een klein historisch moment geworden. Na de splitsing van de AVBB tien jaar geleden in een Nederlandstalige vleugel VVJ en een Franstalige vleugel AJP, met behoud van een federale koepel, is een nieuw samenwerkingsprotocol unaniem goedgekeurd. Het moment was ook historisch omdat er eensgezindheid was onder alle aanwezige Vlaamse en Franstalige journalisten.

In het verleden zijn er heel wat discussies geweest over de juiste verhouding tussen de federale koepel en de twee vleugels. Vooral budgettaire werden we geconfronteerd met een financieel kluwen waar boekhouder en penningmeester grijze haren van kregen. De onvoorspelbaarheid van de transacties tussen 'nationaal' en vleugels zorgde zelfs meer dan eens voor kasproblemen. De belangrijkste drijfveren voor de wijziging van het oude protocol waren dan ook vereenvoudiging en meer transparantie. Die zijn er nu, met voor AVBB, VVJ en AJP duidelijk gescheiden boekhoudingen en een helder totaalbeeld.

De federale koepel neemt voortaan enkel nog de kosten van huisvesting en administratieve logistiek voor haar rekening, plus de personeelsuitgaven voor de secretariaatskracht van de Erkenningscommissie en het onderhoudspersoneelslid. Voor het overige beschikken VVJ en AJP vanaf nu over een eigen loonlijst met personeel. Toch wordt een deel van hun loonlast (de twee nationale secretarissen en anderhalve administratieve secretariaatskracht per vleugel) weer fictief samengeteld, om daarop vervolgens de klassieke verdeelsleutel toe te passen van 55 VVJ en 45 AJP. Het verschil komt neer op de solidariteitsbijdrage die de VVJ, gelet op haar groter aantal leden, traditioneel voor de AVBB-huishouding betaalt.

De federale structuur wordt op die manier afgeslankt, zij het met behoud van de solidariteit. Het nieuwe samenwerkingsprotocol heeft bovendien ook de respectievelijke bevoegdheden verder uitgeklaard. Naargelang de materie wordt opgetreden in AVBB-verband dan wel als VVJ of AJP, waarbij het zwaartepunt wel meer en meer bij de vleugels komt te liggen. Het is een mini-staats hervorming waar we trots op mogen zijn en die misschien als voorbeeld kan dienen voor alle partijen in dit land die er maar niet in slagen over de taalgrens heen een consensus te bereiken.

Omdat de boekhouding in het verleden zo ondoorzichtig was bestaat er een historisch tekort dat we onvermijdelijk meeslepen. Voor het eerst is de omvang daarvan vastgelegd en definitief in de boekhouding verwerkt, dankzij de onverdroten inzet van onze nationale secretaris Pol Deltour en onze penningmeester Frans Wauters. Voor de VVJ betekent dat helaas dat we het boekjaar moeten afsluiten met een tekort van 14.000 euro op een totaalbudget van zo'n 600.000 euro. Niet dramatisch, we zullen dat volgend jaar wel opvangen. Maar dat veronderstelt wel dat er enkele ingrepen nodig zijn die we met onze raad van bestuur rustig zullen bekijken.

Keerzijde van het succesvolle resultaat van de algemene ledenvergadering was de bedroevend lage opkomst, ook dat is een historisch record. 2200 leden en amper 20 mensen op de jaarvergadering, dan klopt er iets niet. Zeker niet als het over de werking gaat van uw organisatie, uw centen, de dienstverlening die u allen wenst.

De raad van bestuur zal dit grondig analyseren en proberen om volgend jaar meer mensen op de vergadering te krijgen. Het is meteen een oproep aan iedereen om uit de schulp te komen. Een vereniging kan maar goed werken als de leden meewillen. De VVJ wil iedereen nauwer betrekken bij de werking, beter informeren (onder meer via rechtstreekse mailing) en een discussie losweken over waar we met de vereniging naar toe willen. We rekenen daarvoor op u allemaal!

Marc Van de Looverbosch

Foto: Johan Van Cutsem

'DE VVJ, WAT DOET DIE EIGENLIJK?'

Pol Deltour

Het is een vreemde paradox. Tot dusver sloten zich voor 2008 alweer 2.200 journalisten aan als lid van de VVJ. Niettemin weerklinkt steeds maar weer die verstikkende vraag: 'Waarvoor dient dat lidgeld van 105 euro eigenlijk?' Een beschamend laag aantal VVJ-leden nam afgelopen zaterdag in Brussel kennis van het activiteitenverslag van het VVJ-bestuur. Voor de talloze anderen volgt hier een synthese in 15 punten. Wat doet de VVJ/AVBB ook dit jaar voor u?

1. Perskaarten en werkfaciliteiten

De Erkeningscommissie (waarin naast VVJ-mandatarissen ook vertegenwoordigers van de werkgevers zetelen) hielp het afgelopen jaar 2.100 beroepsjournalisten aan een nieuwe officiële perskaart. Die blijft, zoals de wet het wil, de komende vijf jaar geldig. Het VVJ-bestuur erkende in 2007 ook nog 160 nieuwe stagiairs-beroepsjournalist. Ook zij beschikken daarmee over een persdocument dat vrij algemeen als legitimatie- en doorgangsbewijs wordt aanvaard.

Voor elke journalist die wel eens 'buiten komt' kan het document wel degelijk dienen. De VVJ/AVBB maakt er alleszins een punt van om de officiële perskaart maximaal te promoten als *laisser-aller* – zowel bij overheden als bij private instanties.

Het VVJ-secretariaat steekt veel tijd en energie in het beheer van de erkenningen en perskaarten. Met name Lisbeth (Moons) en Marleen (Sluydts) verdienen in dat verband meer dan één bloemetje.

2. Prijsvoordelen

Een erkenning als beroepsjournalist of stagiair doet bij wijze van spreken onmiddellijk de kassa rinkelen. Ingevolge akkoorden tussen de VVJ/AVBB en bevoegde overheden kunnen journalisten genieten van onbeperkt gratis NMBS-vervoer en onbeperkt gratis vervoer bij De Lijn en de TEC. Vliegtuigmaatschappijen en autofabrikanten kennen dan weer kortingen toe aan wie een officiële perskaart toont. Op de luchthavens kan tot op zekere hoogte gratis worden geparkeerd. De perskaart verleent daarnaast meer dan eens vrije toegang tot tentoonstellingen en andere evenementen in de culturele sfeer.

3. Een degelijk arbeidsstatuut

Het is mede dankzij de VVJ/AVBB – en met name de VVJ-delegees op de redacties – dat journalisten in het algemeen over de-

gelijke arbeidsvoorwaarden beschikken. Dan gaat het om aanvaardbare barema's, werkbare evaluatiesystemen, menselijke uurroosters, sociale verlofregelingen.

Het vrijwaren en versterken van deze CAO's en arbeidsreglementen veronderstelt weliswaar blijvende aandacht en actie, niet enkel van VVJ- en vakbondsafgevaardigden, maar ook van elke journalist op de werkvloer. Alleen een collectieve en solidaire opstelling waarborgt dat op dit vlak stappen vooruit worden gezet.

Ondertussen ziet het VVJ-secretariaat er mee op toe dat de arbeidswetgeving en de journalisten-CAO's behoorlijk worden nageleefd. Personeelsmaatregelen die indruisen tegen gemaakte afspraken worden desnoods voor de arbeidsrechtbanken aangevochten.

4. Vechten voor de freelancers

Ook al is en blijft de werksituatie van de zelfstandige journalisten niet steeds benijdenswaardig, de VVJ investeert sinds enkele jaren wel volop in een betere dienstverlening voor hen. Een praktisch Vademecum, dat geregeld wordt geactualiseerd, omschrijft uitgebreid de rechten en plichten van de freelancejournalist. VVJ-adviseur Ivan Declercq staat sinds een paar jaar garant voor een individuele dienstverlening-op-maat aan elke freelancer met problemen.

5. Auteursrechten als pure winst

De VVJ/AVBB ligt aan de basis van de Journalisten Auteurs Maatschappij (JAM), die voor journalisten pure winst uitmaakt. Een eenmalige ledenbijdrage aan de JAM van 50 euro geeft journalisten onmiddellijk recht op jaarlijks weerkerende reproductierechten van een paar honderd tot meerdere honderden euro. Directeur Frans Wauters en juriste Astrid Hanssens staan permanent ter beschikking van de aangesloten journalisten.

6. Voordelig verzekeren voor beroepsaansprakelijkheid

De VVJ/AVBB biedt al haar leden een uiterst voordelige verzekering aan voor beroepsaansprakelijkheid en rechtsbijstandskosten. Voor een jaarpremie van 105,29 euro beschikt men over een uitgebreide dekking tegen schadeclaims en proceskosten. Dit VVJ-groepstarief steekt schril af tegen het veelvoud aan verzekeringspremie dat journalisten zouden moeten betalen als ze zich individueel verzekeren.

7. Inkomensgarantie voor freelancers

Sinds begin 2008 biedt de VVJ/AVBB nog een tweede groepsverzekering aan haar leden aan, die met name de freelancers tegemoet komt. Voor een variabele jaarpremie kunnen zij zich indekken tegen arbeidsongeschiktheid ingevolge ziekte of ongeval. Ook deze voorwaarden zijn – dankzij het collectieve karakter van de verzekering – stukken voordeliger dat wat journalisten individueel op de verzekeringsmarkt kunnen krijgen.

8. Een aanvullend pensioen voor loontrekkenden

Loontrekkende beroepsjournalisten van hun kant beschikken sinds 1971 over een zeer aantrekkelijk systeem van aanvullend pensioen, dat wettelijk is gewaarborgd. Aan het eind van een volledige carrière in de journalistiek betekent dit een supplement van 1/3 van het normale werknemerspensioen, of het behoud van zowat 80 à 90 procent van de wedde. De VVJ/AVBB staat mee in voor de praktische uitvoering van dit pensioenvoordeel, en doet er ook alles aan om het te vrijwaren.

9. Informatie à volonté

VVJ-leden krijgen regelmatig zowel noodzakelijke als nuttige informatie aangeboden over hun stiel. Dat gebeurt via het maandblad *De Journalist*, de website www.journalist.be, de jaarlijkse *Journalistenagenda*, de VVJ-delegees op hun redactie, en individuele mailings.

Wie daarbuiten nog informatie zoekt, kan steeds terecht op het VVJ-secretariaat (info@journalist.be). Zo behandelen we elke week opnieuw vele tientallen vragen en problemen van aangesloten journalisten.

10. De meerwaarde van deontologie

De VVJ is, samen met de Vlaamse mediadirecties, inrichter van de Raad voor de Journalistiek, die nu vijf jaar bestaat. De Raad heeft intussen een onmisbare positie verworven als zelfreguleerder in en voor de Vlaamse journalistiek. Via zowel algemene richtlijnen als individuele cases worden gedragslijnen voor journalisten uitgezet. De ombudswerking van secretaris-generaal Flip Voets verhindert systematisch dat klachten op de spits worden gedreven. In het algemeen vormt de Raad voor de Journalistiek voor menige burger een alternatief voor klachten en schadeclaims via het gerecht.

11. De bronnen beschermd

Een mooi compliment kwam het afgelopen jaar van de procureur des konings van een belangrijk parket. Hij feliciteerde de VVJ/AVBB – een beetje cynisch, het is waar – met de Bronnenwet die ze zo goed

onderhandeld had in het parlement. En hij voegde eraan toe dat hij de jongste tijd “zeker tien dossiers” had behandeld over informatielekken, waarin hij voordien zeker ook de journalist zou betrokken hebben, wat hij nu evenwel niet meer kon omdat de Bronnenwet de vertrouwelijke contacten van journalisten zo goed beschermt.

Daarmee is niet alles rond. We blijven erop letten dat Justitie de Bronnenwet ook écht respecteert. En we houden onze ogen goed open voor de nieuwe wet op de inlichtingendiensten die het parlement momenteel behandelt.

12. Strijden tegen censuur

Af en toe duikt in het parlement een wetsvoorstel op dat erop uit is de privacy of het vermoeden van onschuld beter te beschermen, wat dan ten koste gaat van de persvrijheid. Zo wil een recent wetsvoorstel een nieuwe kortgedingprocedure invoeren waardoor media niet langer namen of beelden van verdachte personen zouden kunnen vrijgeven. De VVJ/AVBB heeft zich steeds tegen dergelijke censuurwetgeving verzet, en zal dat blijven doen. Wat niet belet dat er in het kader van de zelfregulering (zie punt 10) blijvend aandacht aan de problematiek moet worden besteed.

13. Inspraak voor redacties

De VVJ blijft ook in 2008 grote promotor van redactiestatuten, dit ter vergroting van de onafhankelijkheid en inspraak van redacties binnen het mediabedrijf. De commercialisering en de concentratie in de mediasector hebben de nood aan

een tegensprekelijk debat op de redactievloeren almaar accuter gemaakt. De oprichting van redactieraden komt hieraan tegemoet.

Op dit ogenblik bestuderen almaar meer redacties de invoering van redactiestatuten – iets waarvoor de VVJ hen alle gewenste steun kan bieden.

14. Steun aan bijzondere projecten

De VVJ ondersteunt diverse projecten waar Vlaamse journalisten op de een of andere manier voordeel kunnen uit halen. Voorbeelden zijn het Instituut voor de Journalistiek, een project rond journalistiek & trauma's, de Vlaams-Nederlandse Journalistenuitwisseling, een nieuwe Vlaamse databank voor experten uit minderheids-groepen, et cetera. De VVJ werkt in dit verband nauw samen met de diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

15. Solidariteit met buitenlandse collega's

Het is niet omdat België op de vijfde plaats staat in de wereldranglijst van de persvrijheid, dat we de talloze buitenlandse collega's die het veel minder goed stellen moeten vergeten. De VVJ/AVBB investeert daarom maximaal in de werking van de IFJ/EFJ, de respectievelijk mondiale en Europese federaties van journalistenbonden.

Ook de buitenlandse collega's die in Brussel werken komen aan hun trekken. Dat gebeurt via *Journalists @ Your Service*, het dienstencentrum dat VVJ/AVBB en IFJ samen in de Résidence Palace hebben opgericht.

VVJ en AJP sluiten nieuw Samenwerkingsprotocol

In de schoot van de Belgische journalistenbond AVBB hebben de VVJ en haar Franstalige tegenhanger AJP een nieuw Samenwerkingsprotocol afgesloten. Dat is afgesloten zaterdag door de ledenvergaderingen van AVBB, VVJ en AJP telkens unaniem goedgekeurd.

Wat politiek voorlopig niet lukt, hebben de mandatarissen van de Belgische journalistenverenigingen het voorbije jaar wel voor elkaar gekregen: een institutionele hervorming die hun organisaties beter doet aansluiten bij de hedendaagse realiteiten en noden. Journalistenvertegenwoordigers hebben het daarbij natuurlijk een stuk makkelijker dan de politici. Zo moeten de bevoegdheden van respectievelijk de federale AVBB en de 'vleugelverenigingen' VVJ en AJP in essentie worden geënt op de communautaire bevoegdheidsverdeling die in België met betrekking tot mediamateries bestaat. De wet op de erkenning van beroepsjournalisten bijvoorbeeld is, net zoals de sociale wetgeving, de auteurswet en het aansprakelijkheidsrecht federale materie. Het omroepbeleid en de steun aan de pers dan weer vallen onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen. In het nieuwe Samenwerkingsprotocol, dat de oorspronkelijke

tekst uit 1998 vervangt, is de bevoegdheidsverdeling tussen AVBB, VVJ en AJP helemaal geactualiseerd.

Enigszins moeilijker lag de herziening van het financieringssysteem binnen de AVBB. De VVJ drong in dit verband al enige tijd op meer transparantie, en kreeg die ook. Volgens het nieuwe protocol staan VVJ en AJP vanaf nu autonoom in voor hun eigen personeel. Op die manier wordt het AVBB-budget vanaf 2008 beperkt tot de huisvestingskosten, de personeelskosten van twee federale personeelsleden (de secretaresse van de Erkenningscommissie en de schoonmaakster) en de kosten van informatica en buretica. In het totaal gaat het nog om een goede 200.000 euro. Het budget van de VVJ daarentegen overstijgt intussen 600.000 euro.

Het belet niet dat er nog steeds een solidariteit blijft gelden van de VVJ ten overstaan van de AJP. Deze is gebaseerd op de respectievelijke ledenaantallen en komt neer op een 55/45-financiering. Niet van de reële AVBB-kasuitgaven weliswaar, maar van een speciaal samengesteld referentiebudget. Daardoor draagt de VVJ feitelijk zowat 40.000 euro meer bij in de globale AVBB-huishouding dan de AJP. (PD)

METRO RIJDT BETAALDE KRANTEN NIET VAN HET SPOOR

Tine Marguillier

Ze zijn wereldwijd verkrijgbaar in 52 landen, worden dagelijks gelezen door 70 miljoen mensen en ze zijn een doorn in het oog van de betaalde pers. Ook al omdat ze zoveel jongere lezers bereiken.

Toch, zegt de Nederlandse hoogleraar Piet Bakker, betekent dat nog niet dat de gratis kranten een bedreiging vormen voor de betaalde pers. Integendeel, gratis dagbladen zoals *Metro* kunnen jongeren juist stimuleren om het nieuws te lezen. In België lezen dagelijks 840.000 mensen *Metro*, van wie er 370.000 alleen de gratis krant meepikken.

Piet Bakker, hoofddocent communicatiewetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam, was op 12 februari te gast aan de Antwerpse Leerstoel Abraham Verhoeven. Bakker gelooft alvast niet dat de krant ooit verdwijnt. "De verschillende mediakanalen kunnen perfect naast elkaar bestaan." Voor Bakker is het duidelijk dat gratis dagbladen nieuwe lezers aantrekken, en niet kannibaliseren op de betaalde pers. "Het gaat om mensen die vroeger niet op regelmatige basis een krant lezen. Het lezersprofiel van gratis kranten wijkt dan ook behoorlijk af van de gemiddelde lezer van de betaalde pers."

Zo is bijna de helft van het aantal *Metro*-lezers in België jonger dan 35 jaar. Met andere woorden: gratis kranten stimuleren jongeren om te lezen. Andere vaststelling van Bakker:

omdat de gratis kranten een nieuwe lezersmarkt aanboren concurreren ze vooral met elkaar, niet met de betalende pers.

Dubbellezers

De Amsterdamse hoogleraar stelde ook nog vast dat er maar een lage substitutiegraad bestaat tussen de betaalde en de gratis kranten. Of: mensen die betalen voor hun krant schakelen niet noodzakelijk over naar een gratis versie. "Dubbellezers beschouwen betaalde en gratis kranten als twee verschillende producten", aldus Piet Bakker. "Zo hoeven ze niet noodzakelijk een keuze te maken."

Overigens komt het substitutiefenomeen ook bij adverteerders maar weinig voor. Gratis dagbladen trekken nieuwe adverteerders aan die voorheen geen interesse hadden in reclameboodschappen in de reguliere pers.

Grootschalig en internationaal onderzoek leerde Bakker tot slot dat aan de exponentiële groei van de gratis dagbladen sinds 2000 nu een einde lijkt te komen. "Het verzadigingspunt is in zicht, gratis dagbladen moeten steeds meer bezuinigen en herstructureren als ze hun marktpositie willen behouden."

'NIEUWE MEDIA HEBBEN VOORAL LOKAAL BELANG'

Astrid Hanssens
Juriste JAM

Is de opkomst van nieuwe media vooral een lokaal fenomeen, of is er meer aan de hand, en moeten de traditionele nieuwsmedia zich wel degelijk serieuze zorgen maken over hun toekomst? Dat was een van de kernvragen op een studiedag over de *New(s) generation*, die de denktank FLEET (FLEmish E-publishing Trends) op 31 januari hield. De organisatoren wilden uitmaken welke toekomst zogenaamde user generated content heeft, gelet op de enorme (digitale) ondersteuningsmogelijkheden ervoor.

Steve Paulussen (Universiteit Gent) merkte op dat burgerjournalistiek voornamelijk een opmars kent in de sfeer van het (hyper)lokaal nieuws. Een typevoorbeeld is het succes van *HasseltLokaal*. Dan Pacheco van *The Bakersfield Californian*, een Amerikaanse lokale krant, bevestigt dat. Op hun website *Bakotopia.com* gaat het zelden om groot nieuws, wel om de uitwisseling van recepten, lokale nieuwtjes, tips voor het opvoeden van kinderen en liedjes van lokale bands. *User-generated content* is overigens geen totaal nieuw begrip. Burgers werden vroeger al gevraagd hun eigen homevideos in te sturen en kranten kennen al jaren een lezersrubriek.

De stap van het maken en opstellen naar publiceren is door het internet natuurlijk veel kleiner geworden. Blogs, *YouTube* en *Flickr* zijn vandaag gemeengoed. Ooggetuigen worden uit-

genodigd om foto's en filmpjes van actuele gebeurtenissen door te sturen naar *skeeps.nl*. Die site werd gelanceerd na de moord op Theo Van Gogh, toen op het web al snel gsm-foto's waren verschenen die voorbijgangers hadden gemaakt.

Orkaan

Volgens Leonard Brody van *NowPublic.com*, dat duizenden correspondenten telt in ruim 140 landen, heeft burgerjournalistiek dan ook een grote toekomst, die het lokale niveau overstijgt. Tijdens de orkaan Katrina had *NowPublic* meer correspondenten in het getroffen gebied dan Reuters. Voor Brody heeft burgerjournalistiek het grote voordeel dat er meer ogen en oren zijn op plaatsen waar niet onmiddellijk professionele journalisten aanwezig zijn.

Voor Steve Paulussen betekent dat niet noodzakelijk dat professionele journalisten zich direct grote zorgen moeten maken. Ze moeten alleen werk maken van het herbekijken van hun rol als 'gatekeeper' van het nieuws. Meer dan ooit komt het de klassieke nieuwsmedia toe om uit de gigantische toevloed aan informatie die het publiek overstelpt de relevante en betrouwbare informatie te selecteren en interpreteren.

RECHTBANK LAAKT OVERHAASTE JOURNALISTIEK IN 'PLAGIAATZAAK' ROND JEROEN BROUWERS

Dirk Voorhoof

Op 9 januari maakte *De Standaard* op haar voorpagina melding van een vonnis dat journalist Frank Albers en de NV VUM veroordeelt wegens een lasterlijk artikel. In strijd met de waarheid was geschreven dat Jeroen Brouwers in opspraak was wegens plagiaat, aldus de rechtbank. Daarmee had de journalist niet gehandeld als een normaal en zorgvuldig journalist, en was ook de uitgever in de fout gegaan door het gewraakte artikel prominent als nieuwsfeit te presenteren.

JEROEN BROUWERS (Foto Joost Van Den Broek / Hollandse Hoogte / PhotoNews)

Op 15 maart 2001 publiceerde *De Standaard* op haar voorpagina een artikel van Frank Albers onder de titel 'Jeroen Brouwers in opspraak'. Volgens het artikel zou Jeroen Brouwers zijn debuutroman *Joris Ockeloen en het wachten* hebben 'gebaseerd' op een manuscript dat een jonge schrijver, Dirk De Witte, had aangeboden aan uitgeverij Manteau. Brouwers was in die periode, samen met Julien Weverbergh, redacteur bij de uitgeverij Manteau. Een artikel van Onno Blom dat die dag in *De Standaard der Letteren* verscheen, deed verslag van allerlei briefwisseling uit het archief van Manteau, met ook een verwijzing naar een nota van Julien Weverbergh die, aldus Blom, "de bewijzen (bevatte) die ertoe moesten leiden dat Brouwers als plagiaat zou worden ontmaskerd". Het artikel veroorzaakte heel wat deining in de literaire wereld, nauwelijks een week voor de uitreiking van de Gouden Uil-literatuurprijs. Eén van de genomineerde romans was toen *Geheime kamers* van Jeroen Brouwers. Nederlandse kranten namen al gauw de beschuldiging – of was het de 'suggestie'? – van plagiaat over.

'Lulkoek'

Na talrijke reacties en op basis van eigen bijkomend onderzoek publiceerden Frank Albers en Eva Berghmans in *De Standaard* van 19 maart 2001 een artikel onder de titel 'Jeroen Brouwers pleegde geen plagiaat'. De krant poneerde nu dat "de vergelijking van De Wittes typoscript met Brouwers' roman leert dat het decennia oude gerucht over plagiaat uit de lucht gegrepen is". De dag erop dagvaardde Brouwers zowel Albers als de NV VUM wegens onbehoorlijke journalistiek en aantasting van diens eer en goede naam. Hij eiste een schadevergoeding van 50.000 euro en de publicatie van het veroordelende vonnis op de voorpagina van de krant. Het vonnis liet zes jaar op zich wachten en dateert van 9 maart 2007.

Volgens de rechtbank is de journalist te voortvarend geweest door de zwaarwegende beschuldiging van plagiaat te uiten, zonder enig bijkomend persoonlijk onderzoekswerk en enkel steunend op de bijdrage van Onno Blom. Het vonnis benadrukt dat de "wetenschappelijke en literaire reputatie van Blom"

niets afdoet aan de journalistieke verantwoordelijkheid van de redacteur en de uitgever. Zij hebben er immers voor gekozen om het verhaal op de voorpagina te plaatsen en zij hebben de verwijzing naar het vermeende plagiaat zelf aangedikt.

Schrijven dat Brouwers in opspraak was, kwam neer op een te overhaaste journalistieke conclusie, in strijd met de waarheid. Bovendien kwam Brouwers pas in opspraak door de publicatie van het gewraakte artikel in *De Standaard*. Volgens de rechtbank komt dit neer "op het journalistieke creëren van nieuws, eerder dan op het verslaan ervan". Niet enkel de

journalist ging in de fout in de zin van art. 1382 B.W., ook de uitgever wordt aansprakelijk geacht voor de manier waarop het artikel in de krant kwam. De rechtbank maakt dus geen toepassing van de exclusieve aansprakelijkheid van de journalist en de daarop gebaseerde regel van de getrapte verantwoordelijkheid in perszaken (art. 25, lid 2 van de Grondwet). Het afzonderlijk foutief handelen van de uitgever blijkt uit de keuze om het artikel op de frontpagina te plaatsen, met een kop in grote en vette letters. Van de uitgever die een artikel als het belangrijkste nieuwsfeit van die dag op de voorpagina plaatst, mag worden aangenomen dat hij nagaat of de kop van het artikel waarheidsgetrouw is. De journalist en de uitgever hebben dus niet "normaal voorzichtig en zorgvuldig" gehandeld. Dat Brouwers zijn vordering enkel richtte tegen Albers en de NV VUM en niet tegen Onno Blom, doet volgens de rechtbank niets af aan de fout van zowel de journalist als de uitgever.

6.000 euro

De rechtbank beperkt zich tot de toewijzing van een morele schadevergoeding aan Brouwers van 6.000 euro, een bedrag dat flink lager ligt dan het oorspronkelijk geëiste bedrag van 50.000 euro. De rechtbank beveelt ook de publicatie op de voorpagina van *De Standaard* van een korte tekst waarin melding wordt gemaakt van de essentie van het veroordelende vonnis. Deze tekst verscheen in een klein kaderstukje op 9 januari 2008. Zo vernam de lezer dat "in strijd met de waarheid" was geschreven dat Jeroen Brouwers "in opspraak was wegens plagiaat". Iets wat *De Standaard* in feite ook al op 19 maart 2001 had geschreven, als rectificatie van het artikel van 15 maart 2001. Maar daarmee was, zo blijkt nu, niet voldoende recht gedaan aan de reputatie en goede naam van Jeroen Brouwers.

De auteur is hoogleraar mediarecht en auteursrecht aan de Universiteit Gent en de Universiteit van Kopenhagen

Rb. Brussel 9 maart 2007, onuitg., te consulteren via www.psw.ugent.be/dv (recente publicaties 2008)

SWA COLLIER BELEEFDE EEN HEEL STUK VLAAMSE MEDIAGESCHIEDENIS

Jan Backx

“Ja, ik las graag en jawel, ik maakte op school goeie opstellen”, zegt Swa Collier, 58 en onlangs op brugpensioen. “Maar in *Bosteroei* – zo noemen *the locals* mijn geboortedorp Baasrode – was er ook een scheepswerf. Als jongetje zag ik er mijn vader wroeten. Het zware labeur van de boegvormer, in een hels lawaai van gehamer dat je gehoor radicaal kapot maakte. ‘s Winters steenkoud, in de zomer bakkend heet. Pa slaafde er soms in het vooronder van een binnenschip. Verkrampd liggend op zijn buik, roetzwart als een neger. Nee... Dàt wou ik zeker niet doen in mijn later leven!”

Swa geraakte weg uit *Bosteroei*. Voor onze babbel over zijn meer dan gevarieerde journalistieke carrière ontvangt hij me in zijn werkkamer, die uitkijkt over de Dageraadplaats, de navel van *trendy* Antwerpen-Zurenborg. Maar de vaderfiguur Collier, die de Vlaamse journalistiek twee zonen schonk – Swa en de iets jongere Rudi – is nog manifest aanwezig. Op een pc-scherm loopt bij wijze van hulde – en ook wel omdat Swa goed wist dat ik naar zijn *roots* zou hengelen – een beeldreportage. Ik zie pa Collier, onlangs 93 jaar geworden, die in een smetteloze blauwe overall een cameraploeg rondleidt in de roestige industriële archeologie van de Van Praet-scheepswerf. “Op mijn twaalfde wist ik het al”, zegt Swa. “Ik wou journalist worden! Moest je daar een speciale school voor hebben bezocht? Moest je misschien met de velo kunnen rijden? Kortom, van de praktische kant wist ik totaal niks. Maar ik las dolgraag en verstuurde als knaap een pak gele briefkaarten: om proefabonnementen te bestellen bij kranten en tijdschriften. Ambassades bestoekte ik ook, voor info over hun land. Na het atheneum spoelde ik eerst aan bij de Kredietbank, in 1967 werkte ik als bankbediende in Buggenhout en Dendermonde. Ik wou sparen om in Utrecht naar een journalistenschool te kunnen gaan. Maar het toelatingsexamen leverde een dikke “buis” op. Vroegen ze toch wel de namen van Hollandse prinsesjes en prinsesjes op allerlei foto’s! Ik kreeg een brief waarin stond dat ik *‘ongeslacht was als journalist’*. Ijsskoude douche. Dan maar eerst de legerdienst, in Duitsland. Een kameraad zat in Gent aan de universiteit. Zo liet ik mij, eens afgezwaaid, inschrijven voor *pol & soc*. Studeren kwam er niet van, maar ik ontmoette wel Jan Van

‘Het internet kweekt luie donders, die niet meer buitengaan om nieuws te zoeken.’ (Foto Christophe Lambrechts)

Doorslaer, die jobstudent-soi-rist bij *Vooruit* was. Die krant zocht een medewerker voor popmuziek: ‘t werd mijn opstapje naar de journalistiek.”

In die journalistiek leidde Swa een boeiend zwerversbestaan, dat lang niet altijd over rozen ging. Viel er in de mediawateren een schipbreuk te betreuren, dan was er veel kans dat Swa tot de drenkelingen behoorde. *De Krant*, *Volksgazet*, het gesukkel om *De Morgen* van de grond te krijgen. Maar Collier pionierde altijd graag. Hij was erbij toen VTM van start ging, leefde zich als hoofdredacteur uit in het gestalte geven van de regionale tv-zender Kanaal Drie, maakte nog een ommeetje langs *Zone 03* en alweer *De Morgen*, en vond aan het eind nog tijd voor een hobby: het hoofdredacteurschap van de Zurenborgse wijkkrant. Om de caleidoscoop nog wat bonter te maken ging hij ook nog journalistiek doceren aan de Brusselse Erasmushogeschool.

Zijn balans: “Ik heb me niets beklagd en wil over niets cynisch doen. Ik heb de stiel al zwoegend geleerd, zoals de meesten van mijn generatie. Onnoemelijk veel weekeinden en avonden aan elkaar gereigd. Van stress en ellende wel eens gekotst, ja. Het beeld van de *Volksgazet*-arbeiders, die met een tekstballon vol ongelooft boven hun kop op die 17de juli 1978 naar buiten kwamen, het is me bijgebleven. En ik leerde hoe je ‘VTM-sticker’ in alle Vlaamse dialecten kon uitspreken, toen de zender van start ging. ‘Nen àfplààker’, in ‘t Gents bijvoorbeeld.”

“De evolutie in ons beroep? We zitten in de hoogconjunctuur van het internet. Dat kweekt luie donders, die niet meer buiten gaan om nieuws te zoeken. Internet is voor hen de bijbel! Ik peperde mijn studenten voortdurend in dat ze alles moeten checken. Hier zie, mijn gehavend adresboekje, bomvol persoonlijke informanten, aan mekaar gehouden met plakband, dàt is stukken betrouwbaarder dan internet! De bagage bij jongeren boert ook schrijnend achteruit... heu, Mao, wàt is dàt? Van de laatstejaars journalistiek kan maar één op de vijf zonder fouten schrijven... Ik ontwaar maar tien tot twintig procent talent bij de studenten en besef maar al te goed dat uiteindelijk maar één op de vier aan werk gaat geraken. Maar... het blijft een schone stiel. En laat het ons maar toegeven: je naam onder een stuk zien staan of vermeld zien worden in een tv-reportage streelt het ego enorm. Alle confraters die dat ontkennen zijn dikke leugenaars.”

Verzekering Gewaarborgd Inkomen 25u/24 voor zelfstandige journalisten (lid van VVJ/AVBB)

Een uitgebreide dekking tegen een aantrekkelijk tarief zodat u zich op financieel vlak geen zorgen hoeft te maken

Een noodzakelijke en nuttige verzekering

Arbeidsongeschikt worden door ziekte of ongeval, het kan iedereen op elk moment overkomen. Wanneer deze arbeidsongeschiktheid lang duurt, kunnen de financiële gevolgen voor u en uw gezin hard aankomen. Zeker als u zelfstandig bent of een vrij beroep uitoefent. Indien u niet verzekerd bent, bedraagt de uitkering van de sociale zekerheid:

- De eerste maand: € 0.
- Vanaf de tweede maand: € 1.060,80 voor gezinshoofden, € 797,94 voor alleenstaanden (berekend op basis van de dagelijkse sociale uitkeringen op 01/12/2007).

Om geen financiële zorgen te hebben bij ziekte of ongeval is een Verzekering Gewaarborgd Inkomen dan ook een absolute noodzaak. In overleg tussen de AVBB en Securex zijn tarieven uitgewerkt die 11% tot 35% onder de normale marktprijzen liggen. En ook wie ouder is dan 55 jaar kan nog aansluiten.

Voor wie?

- Voor zelfstandigen in hoofdberoep die voor eigen rekening of onder de vorm van een vennootschap werken.

Wat biedt de verzekering Gewaarborgd Inkomen 25u/24?

Een uitgebreide en wereldwijde dekking voor arbeidsongeschiktheid door ziekte of ongeval (zowel in het beroeps- als het privéleven). Gedurende de periode van tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid ontvangt u een maandelijkse rente.

- Deze rente wordt steeds bepaald in functie van de hoogste graad van fysiologische invaliditeit (vermindering van de lichamelijke integriteit) en economische invaliditeit (vermindering van de werkcapaciteit).
- De minimum invaliditeitsgraad om een uitkering te kunnen genieten bedraagt 25%.
- Een invaliditeitsgraad van 67% of meer wordt gelijkgesteld met een invaliditeit van 100%.

Een dekking op maat

U bepaalt zelf de omvang van uw dekking. U kiest:

- Een constante rente of een gerevaloriseerde rente tegen 2% of 3% (de verzekerde jaarrente wordt ieder jaar met 2% of 3% verhoogd, terwijl de premie constant blijft).
- Een eindleeftijd van 65 jaar.
- Een carenstijd van:
 - 30 / 60 / 90 dagen.

De carenstijd is de periode van invaliditeit die door de verzekeraar niet wordt vergoed en dit telkens wanneer een schadegeval zich voordoet. Bij het bereiken van de leeftijd van 60 jaar wordt de carenstijd zowel bij ziekte als ongeval automatisch 365 dagen.

Bijkomend kan u ook kiezen voor:

- Een tussenkomst in de medische kosten ten gevolge van een ongeval.
- De uitkering van een kapitaal bij overlijden ten gevolge van een ongeval.
- De afkoop van de carenstijd na 60 jaar. De carenstijd blijft dan dezelfde als bij het afsluiten van het contract.
- Een Engelse vrijstelling: indien de invaliditeitsperiode langer is dan de carenstijd, wordt de rente vanaf de eerste dag arbeidsongeschiktheid uitgekeerd.

Leeftijd bij onderschrijving	25	30	35	40	45	50	60
Verzekerde rente	q 20 000	q 20 000	q 20 000	q 20 000	q 20 000	q 20 000	q 20 000
Wachttijd	30 dagen	30 dagen	30 dagen	30 dagen	30 dagen	30 dagen	30 dagen
Revalorisatie	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Normaal tarief (jaarpremie)	q 777,26	q 888,84	q 1028,41	q 1202,39	q 1407,67	q 1615,15	Niet mogelijk
Tarief journalisten (jaarpremie) * excl. 9,25% taksen	q 582	q 582	q 582	q 796	q 796	q 1048	q 1048
Prijsvoordeel	25%	35%	43%	34%	43%	35%	-

Voordelen

- Een aantrekkelijke en constante premie**
 Uw premie blijft constant gedurende de looptijd van het contract, ook indien u kiest voor een stijgende rente.
- Beperkte medische formaliteiten**
 Meestal is het voldoende een medische vragenlijst in te vullen en is een medisch onderzoek niet vereist.
- Terugbetaling van de premie**
 Tijdens de periode van invaliditeit, en proportioneel met de graad ervan, betaalt Securex u de gestorte premie terug.
- Fiscaal en sociaal voordelig**
 De betaalde premies zijn fiscaal aftrekbaar, waardoor uw beroepsinkomsten en sociale bijdragen dalen. In de praktijk betekent dit dat uw reële kost van de gestorte premie 65% lager ligt dan de effectieve premie.
- Extra**
 Motorrijden als vrijetijdsbesteding op de openbare weg en voetballen als onbezoldigd amateur zijn automatisch gedekt.

Een voorbeeld

Karin, 35 jaar, werkt als freelance journaliste. Ze heeft een Verzekering Gewaarborgd Inkomen 25u/24 afgesloten met een verzekerde jaarrente van q 30.000. Karin heeft gekozen voor een carenstijd van 30 dagen bij ziekte en ongeval. Ze wil haar verzekerde jaarrente jaarlijks zien stijgen met 2% en wil verzekerd zijn tot de leeftijd van

65 jaar. Ze kiest ook voor een Engelse vrijstelling, en ze beslist nu reeds dat ze, wanneer ze 60 is, een wachttijd van 30 dagen wenst te behouden (zonder deze keuze wordt de wachttijd vanaf 60 jaar automatisch verlengd tot 365 dagen).

Voor de gerevaloriseerde jaarrente van € 30.000 betaalt Karin € 873 per jaar. De optie "Engelse vrijstelling" kost € 35 (of 4% van de basispremie). De afkoop van de wachttijd kost € 36 (4% van € 873 + € 35). Op de bekomen totaalpremie van € 944 moeten eveneens 9,25% taksen betaald worden. In totaal betaalt Karin dus ongeveer € 1032 per jaar of net geen € 86 per maand, voor een zeer volledige dekking. Mocht Karin eveneens een overlijdenskapitaal (na ongeval) van € 50.000 wensen te verzekeren, dan kost haar dit slechts € 50 per jaar.

De polis "Gewaarborgd Inkomen 25u/24" is een product van VOV Allerlei Risico's Securex - Genèvestraat 4, 1140 Brussel. Onderneming toegelaten bij K.B. van 4.7.1979 (B.S. van 14.7.1979) onder nr. 805 voor de volgende verzekeringsverrichtingen: Ongevallen (1), Ziekte (2) en Diverse geldelijke verliezen (16)

Meer info: www.journalist.be

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van City Motors Groep n.v. tegen Belga en de heer Dirk De Wilde

Met een brief van 15 februari 2007 dienen de advocaten Yves Lemense en Alex Tallon namens hun cliënte, City Motors Groep N.V. (verder CMG) klacht in tegen Dirk De Wilde en tegen Belga naar aanleiding van een persbericht van 18 januari 2007, uitgaande van Belga, van de hand van journalist Dirk De Wilde, dat die dag op de website van *Het Laatste Nieuws* werd gepubliceerd. (...)

DE FEITEN

CMG verdeelt in België Citroën motorvoertuigen op grond van een concessieovereenkomst. In die overeenkomst is bepaald dat Citroën de concessieovereenkomst met "onmiddellijke ingang zonder rechterlijke tussenkomst en zonder ingebrekestelling" mag opzeggen ingeval van wederverkoop van een of meer nieuwe of minder dan drie maanden ingeschreven voertuigen aan een wederverkoper die geen lid is van het officiële Citroën distributienetwerk.

Citroën heeft overeenkomstig dit uitdrukkelijk ontbindend beding de overeenkomst opgezegd omdat CMG voertuigen had verkocht aan de N.V. Interlease.

CMG heeft Citroën voor de rechtbank van koophandel gedaagd wegens onrechtmatige beëindiging van de concessieovereenkomst daar het uitdrukkelijk ontbindend beding volgens CMG strijdig is met het Europees recht, meer bepaald met de verordening nr.1400/2002.

Die verordening voorziet in een uitzondering op de vrije mededinging door een "groepsvrijstelling" voor overeenkomsten tussen leveranciers en distributeurs of verdelers van nieuwe motorvoertuigen (art. 2). De verordening stelt dat de vrijstelling van toepassing is op voorwaarde dat in de overeenkomst is bepaald dat elk van de partijen het recht heeft de geschillen over hun contractuele verplichtingen aan een onafhankelijke deskundige, scheidsrechter of nationale rechter voor te leggen (art. 3, lid 6).

De rechtbank van koophandel heeft aan het Hof van Justitie een prejudiciële vraag gesteld. Moet artikel 3, lid 6 aldus worden uitgelegd in de zin dat de groepsvrijstelling niet van toepassing is wanneer de overeenkomst tussen leverancier en distributeur een uitdrukkelijk ontbindend beding bevat? Het Hof van Justitie heeft op 18 januari 2007 geantwoord dat de verordening een dergelijk uitdrukkelijk ontbindend beding in de overeenkomst niet verbiedt. De geldigheid van een dergelijk beding valt niet onder de Europese verordening maar alleen onder het nationale recht. De nationale rechter kan de redenen van de opzegging daadwerkelijk toetsen.

Het persbericht van Belga van 18 januari 2007 was onder de titel "Citroën mag verdelers verbieden te verkopen aan leasemaatschappijen" in volgende bewoordingen gesteld: "De Franse autobouwer Citroën mag zijn verdelers in België verbieden, nieuwe wagens te verkopen aan leasemaatschappijen, of aan andere wederverkopers die geen lid zijn van het officiële Citroën-distributienetwerk. Dit heeft het Hof van Justitie donderdagmorgen beslist, op prejudiciële vraag van een Belgische rechtbank...".

In telefonische gesprekken, faxen en e-mails en ook bij brief, van 18 en 19 januari 2007 vragen de raadslieden van klagster aan Dirk De Wilde rechtzetting van het persbericht daar een eenvoudige lectuur van het arrest van het Hof van Justitie leert dat het zich niet heeft uitgesproken over het vermeende verbod van Citroën aan haar verdelers voertuigen te verkopen aan leasemaatschappijen. Het Europese Hof kon zich hierover ook niet uitspreken omdat deze vraag hem niet door de nationale rechter was voorgelegd.

Dirk De Wilde heeft in e-mails van 18-19 januari 2007 geantwoord dat hij na het lezen van het arrest en het persbericht van het Hof gekozen heeft erover te schrijven wegens het aspect groepsvrijstelling. De 'liberalisering' van de autodistributie was een paar jaar geleden een belangrijk Europees dossier en het arrest gaat zijdelings in op de nieuwe regels. Het is dit aspect dat hem interessant leek, eerder dan

het aspect 'uitdrukkelijk ontbindend beding'. Dit is iets voor juristen en lijkt niet interessant voor een breed publiek. Wat voor dat publiek wel interessant is, volgens zijn journalistieke inschatting, is dat na de liberalisering nog altijd sterke beperkingen op de rechten van de concessiehouder mogelijk zijn. Hij weet ook wel dat dit niet de essentie is van de zaak en dat zijn artikel niet gaat over de essentie en het berokkent in die zin dan ook geen schade aan CMG.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

De raadslieden van klagster voeren aan dat zij als concessiehouder van Citroën in een juridische strijd is verwickeld ten gevolge van de opzegging van de concessieovereenkomst op grond van de zogezegde verkoop van een wagen aan een leasemaatschappij, wat volgens Citroën in strijd is met de concessieovereenkomst.

Het persbericht bevat onjuiste informatie omdat daarin gesteld wordt dat het Hof van Justitie heeft beslist dat de Franse autobouwer Citroën zijn verdelers in België mag verbieden nieuwe wagens te verkopen aan leasemaatschappijen of aan andere wederverkopers die geen lid zijn van het officiële Citroën distributienetwerk. In werkelijkheid heeft het Hof zich daarover niet uitgesproken, daar aan het Hof enkel de vraag was gesteld of een uitdrukkelijk ontbindend beding in een concessieovereenkomst mogelijk was om van de groepsvrijstelling te kunnen genieten. Klagster voert verder aan dat zij door de foutieve berichtgeving schade heeft geleden.

Dirk De Wilde heeft geweigerd het foutieve persbericht recht te zetten. Daarentegen hebben verscheidene kranten, die het persbericht van Belga hadden overgenomen, nadien op vraag van de raadslieden van klagster wel een rechtzetting gepubliceerd.

Dirk De Wilde antwoordt dat de zaak van CMG - Citroën hem interessant leek wegens de zgn. groepsvrijstelling in de autodistributie die in 2002 door de Europese Commissie was herschreven. De prejudiciële vraag gaat wel over een specifiek juridisch aspect, maar de relevantie is breder zoals weergegeven in zijn tekst van 18 januari 2007. Het is onjuist dat hij geweigerd heeft een rechtzetting te publiceren. Hij heeft de inhoud van zijn artikel voorgelegd aan de woordvoerder van het Hof en van de bevoegde eurocommissaris. Deze hebben bevestigd dat inderdaad kan gesteld worden dat Citroën aan haar dealers mag verbieden te verkopen aan leasemaatschappijen. Hij meent aan zijn plicht tot zorgvuldigheid te hebben voldaan. "Ik heb voor het schrijven van het artikel met geen van beide partijen contact genomen om de eenvoudige reden dat de zaak op zich mij niet interesseerde. Ik was enkel geïnteresseerd in de bredere lessen die uit de zaak kunnen getrokken worden".

Hij besluit dat de titel van het artikel volledig juist is, zoals ook de bewering in het stuk dat die regels (de groepsvrijstelling) zo'n verbod niet verbieden volledig juist is. "De inleiding waarin ik stel dat het Hof 'beslist heeft' dat Citroën zo'n verbod mag uitvaardigen, is een vereenvoudiging van de werkelijkheid. Die vereenvoudiging is journalistiek volledig verantwoord. En bovendien onvermijdelijk gezien de complexiteit van de regelgeving en van de rechtszaak in kwestie. Indien niet vereenvoudigend over een rechtszaak mag worden bericht, is juridische verslaggeving in de toekomst onmogelijk."

Belga betoogt dat Dirk de Wilde het arrest correct heeft geïnterpreteerd. Het Hof heeft geantwoord dat het uitdrukkelijk ontbindend beding, zoals dat aan de orde in het hoofdgeding, binnen het uitzonderingsregime van de groepsvrijstelling valt en aldus op zich niet strijdig is met het Europees mededingingsrecht. Citroën heeft op grond van het uitdrukkelijk ontbindend beding het recht de overeenkomst op te zeggen bij ontdekking van de ongeautoriseerde wederverkoop. Dirk De Wilde heeft dan ook exact in de titel van het artikel geschreven: "Citroën mag verdelers verbieden te verkopen aan leasemaatschappijen".

In het ganse artikel staat nergens dat Citroën aan GMC mag verbieden door te verkopen aan leasemaatschappijen. De nationale rechter moet eerst nog oordelen conform het Belgische recht of Citroën wel een reden heeft om haar contract met CMG op te zeggen. Deze toets betreft de feitelijke invulling van het beding en niet zozeer de geldigheid van het beding.

De stelling dat Citroën haar verdelers mag verbieden om haar wagens door te verkopen aan niet erkende maatschappijen is dan ook juist. Niet wordt ingezien op welke wijze Dirk De Wilde een fout zou hebben begaan door de publicatie van dit overigens correct artikel. Evenmin moest dus ingegaan worden op de vraag een rechtzetting te verspreiden.

Overeenkomstig de deontologische regels heeft Dirk De Wilde de woordvoerder van het Hof van Justitie en het kabinet van de bevoegde eurocommissaris gecontacteerd om te vragen of zijn bericht wel degelijk strookte met de strekking en de inhoud van het arrest. Op die vraag is bevestigend geantwoord.

BESLISSING

Journalisten mogen in algemene vereenvoudigende bewoordingen

schrijven om het publiek te informeren en moeten daarbij zorgvuldig te werk gaan. Zij mogen echter geen informatie, teksten of documenten verdraaien (Verklaring rechten en plichten van de journalist 24 november 1971, verklaring plichten 3).

Het persbericht dat stelt dat Citroën haar verdelers in België mag verbieden nieuwe wagens te verkopen aan leasemaatschappijen of aan andere wederverkopers die geen lid zijn van het officiële distributienetwerk is op zichzelf juist. Dat is veeleer gegrondd op de verordening zelf, en niet op de beslissing van het Hof, zoals de journalist stelt. Maar die beslissing is wel een bevestigende interpretatie van de verordening.

Het persbericht van Belga is een vereenvoudiging waarbij de aandacht gaat naar de algemene draagwijdte en de gevolgen van de Europese regels en de concrete interpretatie ervan door het Europees Hof van Justitie. Dergelijke wijze van berichtgeving maakt geen beroepsethische fout uit.

De klacht is ongegrond.

Brussel, 14 februari 2008

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van de heer Gie Meeuwis tegen *Het Laatste Nieuws* en de heren Jef Van Nooten en Jan Lauwers, journalisten

Met een brief van 25 september 2007 dient de heer Gie Meeuwis klacht in tegen *Het Laatste Nieuws* en tegen journalisten Jef Van Nooten en Jan Lauwers. Aanleiding is het artikel 'Inbreker logeert twee nachten' in *Het Laatste Nieuws* van 22 augustus 2007. (...)

ze in de krant zijn weergegeven komen overeen met wat beide bronnen aan de journalist hebben verteld, en ze zijn dus niet enkel gebaseerd op informatie van de politie.

DE FEITEN

In augustus 2007 wordt bij klager thuis ingebroken tijdens zijn afwezigheid. De inbrekers zouden ook in de woning van klager overnacht hebben. Op 22 augustus 2007 verschijnt hierover een artikel in de regionale editie van *Het Laatste Nieuws* van de hand van Jef Van Nooten en onder de eindredactie van Jan Lauwers. Het artikel is geïllustreerd met een foto van de woning van klager.

BESLISSING

De klacht omvat twee onderdelen: schending van de privacy en onjuiste berichtgeving.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager betoogt in de eerste plaats dat het artikel een onrechtmatige schending van zijn privacy uitmaakt. In het artikel worden zijn naam, adres en de plaats waar zijn woning gelegen is gepubliceerd. Daarnaast wordt ook een foto van zijn woning afgedrukt. De vermelding van deze nodeloze persoonsgegevens hebben extra leed toegebracht aan klager en zijn gezin. Zij hebben voor een verhoging van het onveiligheidsgevoel en voor ongewenste aandacht van derden voor het misdrijf gezorgd, temeer daar klager op het ogenblik van de publicatie nog afwezig was.

1. Schending van de privacy

Ook wanneer het een misdrijf tegen een eigendom betreft moet de pers omzichtig zijn met het vermelden van persoonsgegevens van slachtoffers van dergelijke misdrijven. In het bijzonder wanneer de journalist, zoals hier, geen direct contact had met hen. Zo heeft klager, wegens zijn afwezigheid, bijvoorbeeld zijn oordeel over een eventuele vermelding van zijn persoonsgegevens niet kenbaar kunnen maken.

In de tweede plaats is klager van oordeel dat het artikel feitelijke onjuistheden bevat. De journalist heeft een vermoeden van de politie, dat de inbrekers in zijn woning hebben overnacht, als een feit voorgesteld.

Publicatie van de foto van de aan de straat gelegen voorgevel van een huis waar werd ingebroken, is op zich niet buitenmatig. De Raad stelt echter vast dat de vermelding van de identiteit en het precieze adres van klager, in combinatie met de publicatie van een foto van de voorgevel van zijn huis, niet absoluut noodzakelijk was voor een correcte, duidelijke en volledige berichtgeving. Dat klager niet gecontacteerd kon worden, had de journalist en de krant daarom tot extra voorzichtigheid moeten aansporen.

De Raad is van oordeel dat in deze zaak, ondanks het eigen karakter van plaatselijke berichtgeving waarop de journalist en de krant zich beroepen, de vermelding van persoonsgegevens in combinatie met de publicatie van een foto van de voorgevel van het huis van klager, zonder instemming van het slachtoffer, niet gerechtvaardigd was.

Het Laatste Nieuws en de twee journalisten antwoorden dat het tot de gewone gebruiken behoort dat in een artikel over een inbraak de naam en het adres worden vermeld. Het zijn de feiten zelf, en niet de berichtgeving erover, die het onveiligheidsgevoel versterken. Overigens worden de buurtbewoners alerter wanneer de aandacht wordt gevestigd op diefstallen en inbraken. Ook de illustratie van het artikel met een foto is niet ongewoon, omdat dit een beeld geeft van de omgeving waar de feiten zich hebben afgespeeld.

2. Onjuiste berichtgeving

De journalist heeft aannemelijk gemaakt dat hij zijn informatie gehaald heeft van bronnen die hij als betrouwbaar mocht beschouwen. Hij heeft die bronnen ook op een correcte wijze weergegeven. De vermelding van de verkeerde straatnaam onder de foto is een onzorgvuldigheid, maar kan door de Raad niet als een beroepsethische tekortkoming aangemerkt worden.

Het Laatste Nieuws betoogt nog dat journalist Van Nooten niet alleen met de politiecommissaris heeft gesproken, maar ook met de zoon van klager, die de feiten had vastgesteld. De feiten zoals

De klacht is gegrond in haar eerste onderdeel.

Brussel, 14 februari 2008

HUGO DE RIDDER: 'MIJN GEWETENSVRAAG: MOET I

Vorig jaar werd hij 75, maar zijn uitgever blijft aandringen op nog een nieuw boek. Op zijn palmares: De strijd om de 16 en Jean-Luc Dehaene – mét commentaar. De zachte kracht van Hugo De Ridder.

"Als journalist had ik altijd oog voor politici die zich focusten op het wetgevende werk. Ook al omdat ik me bij *De Standaard* specialiseerde in onderwijszaken en sociale zekerheid. In 1976 werd ik chef van de politieke redactie, in 1989 kreeg ik de titel 'politiek commentator'. Een jaar later ben ik er vertrokken. Mijn ontslag indienen betekende een geweldig risico, maar ik kon niet anders. Ik was ten prooi gevallen aan een persoonlijke crisis. Daarin speelden meerdere elementen een rol. In de eerste plaats de nieuwe koers die de krant ging varen na het vertrek van hoofdredacteur Manu Ruys. De marketingmensen kregen het voor het zeggen. Het parool luidde voortaan: 'De echte hoofdredacteur is onze lezer. We moeten veel meer naar hém luisteren.' Ik was 58 en had altijd geleefd met een heel andere journalistieke houding. Mij was geleerd dat de krant leiding moest geven, een meneer was, met een eigen lijn en stijl. Ineens werd brandhout gemaakt van die overtuiging.

Een andere verandering was dat het hoofdartikel op een algemene opiniepagina kwam te staan, omringd door allemaal meningen van mensen die in hun pen kropen om hun gelijk te verkondigen. De commentator werd gedevalueerd tot op gelijke hoogte van al die lezers. Daar kon ik me niet mee verzoenen. En wat zie ik nu? Ondertussen heeft men die ingreep ongedaan gemaakt: het hoofdartikel van *De Standaard* verschijnt weer op een afzonderlijke plaats. Als je maar lang genoeg wacht, krijg je soms gelijk.

Een derde reden voor mijn ontslag vloeide voort uit het boek *Sire, geef me honderd dagen*, dat in 1989 op de markt was gekomen. Tijdens het schrijven van dat boek had ik ontdekt dat het bewuste formatieberaad uiteindelijk helemaal anders was verlopen dan ik in de krant had beschreven. Ik voelde me gemanipuleerd. Ik, die op het moment zelf als journalist in de veronderstelling had geleefd dat ik goed geïnformeerd was, dat ik – met zelfs af en toe een primeur – mijn lezers voortreffelijk aan het voorlichten was, moest ineens vaststellen dat in werkelijkheid andere dingen waren gebeurd. De leeftijd zal ook wel meegespeeld hebben, maar het zette me in elk geval aan het denken: waar ben ik mee bezig? Ben ik alleen maar de man die de schijnwerper bedient opdat bepaalde mensen goed in het licht staan?

En ten slotte: ik kreeg af te rekenen met een paar tegenslagen in de privésfeer. Mijn vader en zus stierven, allebei in pijnlijke omstandigheden. Toen heb ik voor mezelf alles op een rijtje gezet. Mijn conclusie: de journalistiek is mijn biotoop niet meer. En ik ben weggegaan."

"Nooit spijt gehad van dat vertrek. Eigenlijk was ik van plan om iets helemaal anders te gaan doen: mijn schoonzoon had een eigen zaak opgestart en ik zou hem daarin helpen. Maar op 58-jarige leeftijd leerde ik dat ik niet eens in staat was tot iets anders dan schrijven.

Ik heb toen een opdracht aanvaard van de Koning Boudewijnstichting. Jacques van Ypersele, die ik kende als kabinetschef

van de koning, zei me: 'We hebben je nodig.' Ik maakte een rapport over de humanisering van de Belgische gevangenis. Allemaal heb ik ze bezocht. En in twee ervan heb ik zelfs een nacht doorgebracht in de cel. In de Residence Palace had ik een lokaal waar ik kon werken. Op een dag zat ik daar te tikken op mijn schrijfmachine, toen plots de deur openging. Het was uitgever Godfried Lannoo. 'Wat doet de grote journalist De Ridder in dit monumentale gebouw?' riep hij verbaasd uit. Ik vertelde hem over mijn werk voor de Koning Boudewijnstichting. Dat ik me zo in de marge bezighield, raakte hem blijkbaar. Vanaf dat moment bestookte de uitgeverij Lannoo me met voorstellen voor boeken. Zo is het plan ontstaan om een kritische biografie over Wilfried Martens te schrijven. Ik ging Manu Ruys, die ik nog altijd als mijn grote leermeester beschouw, inlichten over mijn voornemen. Hij temperde met een mijn enthousiasme: 'Hug, zoiets zal niet makkelijk zijn. Vroeger kreeg jij inderdaad veel los van politici. Je moet wel

Je hebt journalisten die er prat op gaan dat ze nooit een politicus bij de voornaam hebben genoemd. Maar dan stel ik me de vraag: voor hoeveel primeurs hebben die mensen gezorgd?

beseffen dat ze dat niet deden omdat jij Hugo De Ridder bent, maar omdat jij een redacteur van *De Standaard* was.' Toch wilde ik het proberen. In totaal heb ik voor *Omtrent Wilfried Martens* zo'n zestig mensen geïnterviewd. En wat stelde ik onmiddellijk vast? Ze namen me veel méér in vertrouwen dan ze ooit hadden gedaan toen ik nog voor *De Standaard* schreef. Zo vernam ik alles over Poupehan en de speculatie in verband met de Belgische munt – dingen die ze me nooit als krantenjournalist zouden hebben verteld. Dat nieuws sloeg in. *Omtrent Wilfried Martens* haalde diverse drukken, zowel in het Nederlands als in het Frans, en het betekende een formidabele start van mijn zelfstandig bestaan. De periode tussen mijn 58 en 70 jaar beschouw ik trouwens als de boeiendste van mijn leven. Ik was meester van mijn agenda, mijn boeken werden geapprecieerd en ik had een mooi inkomen, mede door de vele lezingen die ik gaf."

"Frans Verleyen was mijn collega bij *De Standaard* van 1969 tot 1972. Toen ging hij aan de slag bij *Knack*. Sus is de dode die ik het meest mis. We hadden een tweelinggevoel, met de onvermijdelijke rituelen. Als we elkaar enige tijd niet hadden gezien, knipte ik symbolisch met mijn vingers de vele draden door waarmee hij hypergevoelig op zijn omgeving reageerde. En hij woelde met zijn hand door mijn haar, om de

K BEPAALDE PAPIEREN VERBRANDEN OF NIET ?'

es staan bestsellers als *De keien van de Wetstraat*, *Sire geef me honderd dagen*, *Omtrent Wilfried Martens*,
 “Ben ik alleen maar de man die de schijnwerper bedient opdat bepaalde mensen goed in het licht staan?”

“De harde interviewer is niet altijd degene die het meest bovenspit.” (Foto Maitrise)

muizenissen uit mijn hoofd te verjagen. We waren twee totaal verschillende persoonlijkheden. Hij, de exuberante figuur, ook in verband met vrouwen – hij gebruikte uitdrukkingen die ik nauwelijks in mijn mond durfde te nemen. In vergelijking met hem was ik een heel brave jongen. Toch klikte het gauw tussen ons. In het begin keek hij nogal neer op de binnenlandse politieke journalistiek. De Belgische politiek, dat stelde toch niet veel meer voor dan de gemeenteraad van Europa? In zijn ogen waren er maar twee domeinen waar een echte journalist kon gedijen: de cultuur en het buitenland. Maar gaandeweg, door onze duo-interviews met Vlaamse en Waalse toppolitici, een beetje volgens de aanpak van Bibeb in *Vrij Nederland*, wijzigde hij zijn mening. Hij kreeg steeds meer belangstelling voor het binnenlandse gebeuren, en opvallend: hij wilde graag de vriend zijn van de belangrijkste politici van het moment. Eerst legde hij het aan met Tindemans, later met Van Miert, Martens, Schiltz ook, en ten slotte met Verhofstadt. Ik heb geen psychologische verklaring voor die aparte behoefte van hem.

Dat we zo verschilden, verklaart juist onze sterke band. Als hij in de rats zat met iets op zijn *Knack*-redactie, nodigde hij me uit bij hem thuis in Brugge. Toen ik wegging bij *De Standaard*,

was hij de eerste aan wie ik het vertelde. En hij schreef er een artikel over: ‘Er lopen in ons zogenaamde medialandschap wellicht nog meer ontmoedigde De Ridder rond, met de neiging om af te haken of om boeken in plaats van krantenkolommen vol te schrijven.’

In de periode van het Egmontpact hadden Sus en ik uiteenlopende visies. Om het simplistisch te stellen: hij stond meer aan de kant van Martens, ik aan die van Tindemans. Later, toen ik het journalistieke harnas had afgeworpen, vonden we elkaar terug. Hij schroomde zich niet mij deelgenoot te maken van zijn privébeslommeringen. En in het voorjaar van 1997 vroeg hij me om stante pede naar hem te komen. Toen vertelde hij me het verhaal over de X-getuigen, ongeveer zoals het maanden later in *De Morgen* zou verschijnen. In zijn versie waren er vooral gezagsdragers bij betrokken. Wat hij daarmee moest aanvangen? Hij beschouwde me een beetje als zijn biechtvader.”

“Men heeft het vaak gehad over de nauwe band die ik met politici onderhield. Eén ding mag je daarbij niet vergeten: velen van hen kende ik al vóór ze in de nationale politiek furore maakten. Rika De Backer bijvoorbeeld, toen ze nog een

KAJ-vrouw was die overal ging spreken. Frank Swaelen leerde ik kennen in de periode van de Schoolstrijd, we ontmoetten elkaar op de zolderkamer van de Guimardstraat. En Tindemans kruiste mijn pad in de trein, toen hij bestuurssecretaris op Landbouw was. Moet je dan die vriendschappen afhakken omdat ze politici worden? Zo ver ging ik niet. Al was het niet altijd makkelijk om overeind te blijven in die moeilijke evenwichts-oefening. Op den duur vind je er een modus vivendi in. Je zult bijvoorbeeld heel weinig interviews van mij met die vrienden aantreffen. Ik stuurde er liever iemand anders naartoe.

Je hebt journalisten die er prat op gaan dat ze nooit een politicus bij de voornaam hebben genoemd. Maar dan stel ik me de vraag: voor hoeveel primeurs hebben die mensen gezorgd? Welke grote zaken hebben zij onthuld? Politici hard aanpakken, allemaal goed en wel, maar wat ben je daarmee als het resultaat alleen maar is dat ze dichtklappen en geen enkele relevante informatie lossen? De harde interviewer is niet altijd degene die het meest bovenspit. Terwijl ik toch wel een fraai palmares kan voorleggen: de RTT-zaak, het ziekenfonds-dossier, Poupehan... Er ging bijna geen week voorbij of ik had een primeur in de krant, juist dankzij mijn goede contacten met politici. Bij mijn collega's van *De Standaard* ontstond zelfs de ontorechte indruk dat ik het te makkelijk had. Dat ik maar een telefoonnummer hoefde te draaien en ik onmiddellijk de premier aan de lijn had. Nu, het klopt dat ik gruwde van woordvoerders rond een minister. Sommige van die pr-mensen namen het me zeer kwalijk dat ik hen als tussenstation negeerde en ik rechtstreeks contact zocht met hun baas.

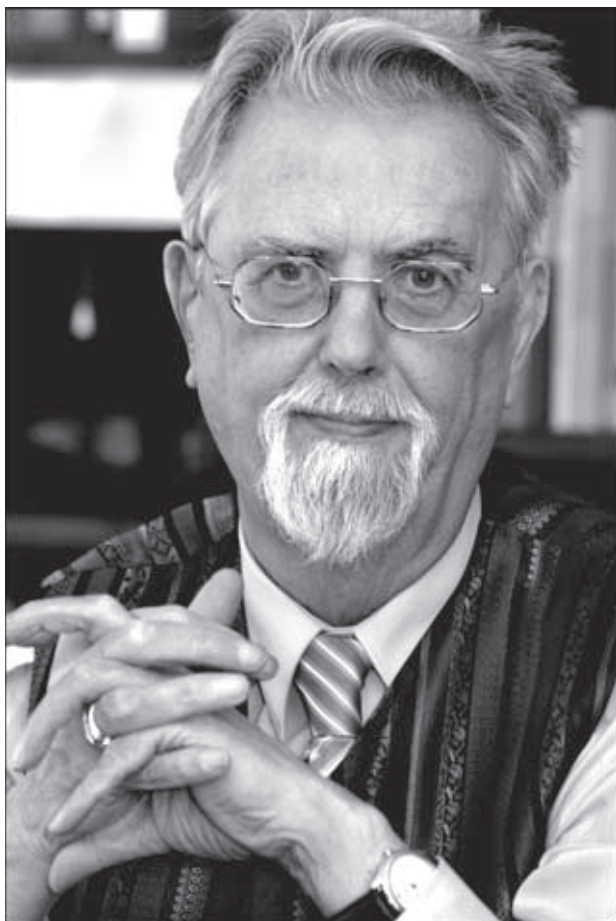
Het heeft me wel veel voldoening geschonken dat mijn boeken zo vaak werden geciteerd tijdens de moeizame regerings-

onderhandelingen van de afgelopen maanden. En ook aan de universiteiten verwijzen professoren er geregeld naar. Wie over de Belgische politiek in de jaren zeventig en tachtig wil meespreken, moet ze gelezen hebben. Het merkwaardige is: toen ze pas waren verschenen, heb ik veel kritiek gekregen. Men vond ze te openhartig geschreven, in een stijl die *not done* was. Manu Ruys bestempelde mijn *Omtrent Wilfried Martens* zowaar als 'de beschadiging van een boegbeeld'. Terwijl die biografie uiteindelijk de basis zou vormen voor Martens' z'n memoires. Hoe meer jaren eroverheen gaan, hoe meer mijn boeken op hun echte inhoud worden beoordeeld. Ooit beweerden sommigen bijvoorbeeld dat Wilfried Martens door mijn schuld geen premier meer was geworden. Een totaal verkeerde inschatting. Martens zat gewoon met alles in de knoop. Hij was op."

"In 2000 verscheen mijn boek *Persvrijdial*, als een aanklacht tegen de gang van zaken in de mediawereld. Maar ik wilde niet verworden tot een verzuurde brombeer, dus vond ik dat ik ook een positieve daad moest stellen. Met een aantal anderen heb ik toen aan de Lessius Hogeschool in Antwerpen een aanvullende academische opleiding journalistiek opgericht. We selecteerden elke keer 25 licentiaten en probeerden die één jaar lang intens te begeleiden. De bekroning kwam nog niet zo lang geleden: Lessius kan nu een master journalistiek toekennen. Het enige nadeel is dat tegenwoordig iedereen die aan de toelatingsvoorwaarden voldoet, mag beginnen. Ik geef er vandaag alleen nog af en toe een gastcollege. Zo heb ik opnieuw tijd voor het schrijven van een boek. Althans, dat hoopt Lannoo. Zelf denk ik eigenlijk veeleer: ik ben een journalist van de vorige eeuw, ik heb niks meer te zeggen aan deze generatie. Maar de uitgeverij blijft aandringen.

Ik stam uit een generatie waarvoor de bekommernis om de samenleving altijd essentieel was. Dat is er bij ons in gehamerd. Op het einde van de Tweede Wereldoorlog was ik twaalf. Als je in die tijd de kans kreeg om te studeren, was je de maatschappij iets verschuldigd. Daarom heb ik me altijd vooral geconcentreerd op de mooie kanten van elke politicus. Gebreken, zoals egocentrisme, vergoelijkte ik nogal vlug, vanuit de overweging: ach, het hoort erbij... Ook in dat verband was Manu Ruys mijn geestelijke raadsman. 'Je moet een politicus soms beschermen tegen zichzelf', vond hij. Voor de journalisten van vandaag moet het wel lijken alsof wij op een andere planeet zijn geboren. De sneren die op partijcongressen naar de 'vijand' werden gegeven - in wezen alleen maar nuttig voor het opzweepen van de militanten - noteerden wij niet eens voor onze lezers. Een collega op de persbanken nam op zo'n moment een geijkte uitdrukking in de mond: '*Bas les plumes! Ze zijn zich weer aan het masturberen.*' Vandaag zie je juist het omgekeerde: de incidentenjournalistiek tiert welig.

En door bepaalde omstandigheden... (*aarzelt*) Je bent de eerste aan wie ik het vertel... Momenteel worstel ik met een grote gewetensvraag. Mijn hele carrière heb ik van elk min of meer vertrouwelijk gesprek een schriftelijke samenvatting gemaakt. Die memo's ben ik de jongste tijd aan het verzamelen en herlezen. Wel, jaren na dato sta ik van een aantal zaken perplex. Zoveel ontrouw, verraad, chantage, politieke lafheid... Als deze aantekeningen ooit aan het licht komen, worden bepaalde politieke reputaties zwaar beschadigd. Ik weet dus niet wat ik ermee moet aanvangen... Al die papieren bewaren, in de hoop dat een goede historicus er over tien, twintig jaar integer zijn ding mee doet? Of ze toch maar verbranden, opdat de kinderen en kleinkinderen van de betrokkenen niet worden bezwaard met een bezoedelde geestelijke erfenis? Misschien brengt tijd raad, maar voorlopig ben ik er nog niet uit."

"Ik ben een journalist van de vorige eeuw, ik heb niks meer te zeggen aan deze generatie." (Foto Maitrise)

VRAAG & ANTWOORD

Elke dag opnieuw leggen VVJ-leden het VVJ-secretariaat vragen voor van het meest diverse allooi. Waarop het VVJ-secretariaat zo goed mogelijk probeert te antwoorden.

Pol Deltour

VRAAG. Ik werk voor een krant maar via een uitzendbureau. Hoe zit het dan met mijn aanvullend journalistenpensioen? Kan het dat het uitzendbureau geen aanvullende sociale bijdragen voor dit pensioen afdraagt?

>ANTWOORD. Ook uitzendkrachten zijn weddetrekkende personeelsleden, en genieten dan ook het voordeel van het aanvullende journalistenpensioen – althans wanneer ze ook erkend zijn als beroepsjournalist. De volledige arbeidsperiode bij een interimkantoor komt mee in aanmerking voor de berekening van het aanvullende pensioen op het eind van de carrière. Tegelijk heeft het uitzendkantoor – als formele werkgever – de plicht de gepaste aanvullende sociale bijdragen te betalen aan de Pensioentoren. Wettelijk is vastgesteld dat het om een werkgeversbijdrage van 2 procent en een werknemersbijdrage van 1 procent op het brutoloon gaat.

Erkende beroepsjournalisten met een interimstatuut doen er goed aan na te gaan – bijvoorbeeld op de eigen loonfiche – of die afdrachten gebeuren.

VRAAG. Ik ging laatst een weekje op reis en parkeerde mijn wagen op de parking van Zaventem Luchthaven. Groot was mijn verwondering toen ik, ondanks het tonen van mijn officiële perskaart, toch moest betalen.

>ANTWOORD. De luchthaven van Zaventem laat beroepsjournalisten op vertoon van hun perskaart inderdaad toe gratis te parkeren voor een periode van 24 uur. Opgelet: die gunst geldt niet voor stagiairs.

De luchthaven van Charleroi blijkt verder te gaan, en gratis parkeren voor journalisten voor langere periodes toe te staan. Contacteer voor de zekerheid wel op voorhand de communicatiedienst van Charleroi Airport op tele-

foonnummer 071/25.11.84.

VRAAG. In de elektronische nieuwsbrief van een vereniging, die weliswaar maar af en toe verschijnt, word ik ten onrechte aangepakt. Heb ik een recht van antwoord?

>ANTWOORD. De Belgische wet zegt voorlopig niets over een recht van antwoord in de elektronische media, maar dit belet niet dat rechters deze in individuele geschillen wel kunnen gelijkstellen met 'periodieke geschriften' waarvoor de wet wél al een antwoordrecht regelt. Overigens vallen ook verenigingsgebonden publicaties, die maar naar een beperkt publiek worden gestuurd, onder de noemer 'geschrift'. En nog dit: met 'periodiek' geschrift wordt bedoeld dat de publicatie met een zekere regelmaat moet verschijnen, wat nog niet betekent dat het om een klok-vaste regelmaat moet gaan.

BOEKEN

Marleen Sluydts

Guus Pijpers

Op informatiedieet. Naar een beter gebruik van informatie
Business Contact

De hoeveelheid beschikbare informatie is de voorbije eeuwen zo schrikbarend vermeerderd, dat wat eerst een zegen leek te zijn steeds meer op een nachtmerrie begint te lijken. Hoe kunnen we in de tsunami van gegevens nog enige orde scheppen en vinden wat we eigenlijk zochten? Om ons alvast een beetje op weg te helpen, schreef Guus Pijpers dit boek. Daarin tracht hij te beschrijven wat informatie eigenlijk is, hoe onze blik daarop in de loop der tijden veranderd is en wat we kunnen doen om niet aan een overdosis ten onder te gaan. Het boekje is duidelijk gestructureerd en rijkelijk voorzien van kadertjes met tips en voorbeelden, maar toch blijft het nogal vaag en algemeen. Ook de consequent volgehouden vergelijking met ons eetgedrag is leuk, maar nogal geforceerd. Als aanzet kan dit zeker tellen, maar sluitende oplossingen levert dit werk niet.

Ivan De Vadder

Het DNA van de macht.
Belevissen van een Wetstraatjournalist
Van Halewyck

Voor journalisten ligt dat misschien anders, maar doorsneemensen zijn doorgaans best gediend met een duidelijk gestructureerde uitleg over de werking van de Belgische politiek krijgt. VRT-journalist Ivan De Vadder begint netjes bovenaan bij de koning en werkt, via de ministers en de parlementen, zijn weg mooi naar beneden tot bij de politieke partijen. De Vadder onderbreekt zijn tekst bovendien regelmatig met kadertjes of korte hoofdstukken die meer uitleg geven bij bepaalde begrippen, personen of problemen. Zo wordt er bijvoorbeeld dieper ingegaan op het statuut van prins Filip en het zeer actuele thema van de splitsing van BHV. Ivan De Vadder verwijst bij dat alles vaak naar zijn eigen positie als journalist die het politieke gebeuren aanschouwt en er verslag over uitbrengt. In een laatste hoofdstuk gaat hij nog even specifiek in op de verhouding tussen politiek en de media. Een basisboek voor de politieke leek als het ware.

De deadline voorbij

COKES IN VOORRAAD

Een estafettecolumn van Jens Franssen (VRT)

Dubai is een bevreemdend stadstaatje, gelegen aan de weinig idyllische Perzische Golf met zijn onherbergzaam en onvruchtbaar hinterland. De kans is groot dat de meeste toeristen, vandaag toch nog, niet veel meer van Dubai te zien krijgen dan zijn protserige en nooit sluitende *duty free zone*. Een wat vervelende stop, vaak in het midden van de nacht en altijd te lang, op weg naar het verdere Oosten. Jammer, want wat twintig jaar geleden een slaperig woestijnstadje was, is

(Foto VRT)

nu één van de boeiendste plaatsen ter wereld. Wie onvoorbereid tussen de bouwerven van Dubai loopt, zou kunnen schrikken van de snelheid waarmee rijkdom en de daarbij horende welvaart vergaard kunnen worden. Al helpt het natuurlijk als je nauwelijks of geen sociale bescherming biedt aan miljoenen straatarme gelukzoekers uit Pakistan, Bangladesh en India. Toch kan het geen kwaad om af en toe met eigen ogen te kijken hoe hard het elders gaat. Elke keer als ik terug ben uit het buitenland neem ik me voor om al die beelden, die verhalen, zo lang mogelijk vast te houden. Als noodzakelijk tegengewicht. Want tegen de verschroeiende groei van de Emiraten straalt een procentpunt groei meer, of minder, van onze eigen economie nogal bleekjes af. Zo verworden de wat vermoeiende discussies daarover tussen Planbureau, Nationale Bank en een handvol studiestudenten van vakbonden al gauw tot een, in het beste geval, nuttig maar meer dan waarschijnlijk onnodig achterhoedegevecht van een rijke, in slaap gedommelde regio. Het stadstaatje is een beetje een mix tussen Vegas en Teheran. Al lijkt het steeds meer op het eerste. Als je in de oude soek loopt kan je je makkelijker in een oude oasestad wanen, klim op een dak en je kijkt naar een dicht woud van glazen torens en hoogbouwkransen. Dubai is dol op de overtreffende trap. "Grootst, hoogst, duurst" verkoopt er als zoet pittabrood. Net als kitsch. Het stadstaatje heeft nauwelijks inkomsten uit olie. Er wordt wel hard gewerkt en goed verdiend. En wie er goed verdient, schaamt er zich niet voor. Elke avond na zonsondergang rijdt een kudde ivoorkleurige luxejeeps hun luchtgeconditioneerde garages uit. Gelukkig straft Allah blijkaar ook onmiddellijk, want de lengte van de files groeit in Dubai ook evenredig met zijn economie. Laatst organiseerden de Vlamingen in Dubai, en het zijn er nogal wat, een leuk feestje. Garnalen en chocolade werden in bulk overgevlogen. Redenen genoeg om te feesten

ook. De Burj Dubai, nu al het hoogste gebouw ter wereld, wordt opgespoten met 'Vlaams' beton, een megacontract voor een waterzuiveringsstation is net getekend en het zijn mensen van bij ons die de palmeilanden opspuiten. Kuifje mag vandaag dan in een jeep rijden, hij kan het nog. Zelfs in Dubai, waar daden luider klinken dan een LinkedIn-referentie. En dat is goed nieuws. Maar omdat slecht nieuws goed nieuws is, berichten we liever en vaker over economische rampspoed dan voorspoed. Een handvol ontslagen haalt makkelijker het nieuws dan

een investering van een half miljard euro. Toch? Veel te vaak zitten succesverhalen wel erg goed verstopt in economische bijlagen, terwijl ze meer dan eens héél erg relevant zijn. Onder meer voor uw en mijn pensioen.

Erst kommt das Fressen, dann die Moral, zo ook bij de sjeiks. Al snijdt het kromzwaard hier zeker aan twee kanten. Westerse klassiekers worden in gros vertaald terwijl ijverige lakeien op hetzelfde moment wolfsklemmen uitzetten op het Internet voor wie subversief terrein zou opzoeken. Het Louvre mag er in het zand gaan spelen met een budget dat groter is dan wat ze aan de rue de Rivoli in Parijs hebben. Dubai beseft dat de grafiekjes niet tot in de hemel blijven groeien zonder talent van buitenaf. Met twee miljoen migranten en een niet aflatende stroom nieuwkomers weet de stad wat immigratie betekent. En het zijn niet allemaal eenvoudige werkmieren die er hun geluk zoeken. Het gaat evengoed om hoog opgeleide jongeren uit Pakistan en het noorden van Afrika die er goud en godsdienstvrijheid hopen te vinden. De regio is een van de weinige in het Midden-Oosten waar vrouwen zowel in jeans als in boerka op straat kunnen lopen. Al is er nog een heel lange zandweg af te leggen. Zo hebben nogal wat Golfstaatjes een wel erg persoonlijke interpretatie van rechten en inspraak. *No taxation without representation*. Goed zo, denken ze daar, wie dus geen of nauwelijks belastingen betaalt moet ook niet te veel te zeuren over democratie en vakbondsvrijheid. Maar wie wat kan of wil, krijgt er kansen. En voor wie al bewezen heeft dat hij het kan is er een fijne looncheque. Vraag het maar aan de Antwerpse diamantsector die een handvol toplui zag overlopen. Het is dus geen toeval dat Dubai vijf jaar geleden nog tekende voor een markt van 200 miljoen dollar aan geslepen diamant en vandaag al voor 3,5 miljard dollar. Migratie werkt in twee richtingen. Iets wat wel eens wil jeuken bij ons.

Volgende maand: Tony Verhaege (Het Nieuwsblad)

Onder embargo

De afdeling Antwerpen-Limburg van de VJ heeft een nieuw bestuur. Hans Hellemans (ATV) droeg de voorzittershamer over aan **Guy Fransen** (*Het Nieuwsblad*). Ondervoorzitters zijn Koen Verstraeten (GvA) en Hans Hellemans, secretarissen zijn Saskia Castelyns (GvA) en Gust Verwerf (www.assisen.be), penningmeester is Dieter Stijnen (*Het Nieuwsblad*).

Dezelfde VJ-afdeling presenteert op zaterdag 23 februari om 20 uur in het IPV een fraai gerestaureerd portret van **Edouard Heinzmann-Savino**. Hij was eind 19de, begin 20ste eeuw een prominente Antwerpse journalist. Zo was hij ook de grote promotor van het eerste internationale congres van de pers, dat in 1894 in Antwerpen plaats vond.

Aad Van Maanen schreef een brochure over leven en werk van Edouard Heinzmann-Savino, en ontrukte daarmee een stukje persgeschiedenis aan de vergetelheid.

Nog in Antwerpen zet **Jo Hermie**, oud-persfotograaf, een punt achter zijn jarenlange inzet voor de beeldjournalistenbond VVB/BFFP en voor de VJ-afdeling Antwerpen-Limburg. De beheerraad van de BFFP/VVB nodigt in dat verband alle leden uit op een afscheidsdrink, die plaats vindt op donderdag 6 maart van 17 tot 19 uur in brasserie *Extra Time* in

het Koning Boudewijn Stadion. Meer inlichtingen bij **Piet Velghe**, afgevaardigde bestuurder, op gsm 0476/63.42.25.

Peter Verlinden (VRT-tv) heeft ruggesteun gekregen van de VJ/AVBB en de IFJ in zijn conflict met de Rwandese autoriteiten. Die weigeren hem nog langer in het land binnen te laten omdat ze Verlindens berichtgeving te kritisch en zelfs 'genocidair' vinden.

De IFJ heeft ook alle zeilen bijgezet om de doodsexecutie te beletten van de Afghaanse journalist **Perwez Kambakhsh**. Net zoals de redactie van *De Morgen*, die een petitie organiseerde. Kamabakhsh zou de islam hebben beledigd door een voor de koran kritische tekst van het internet te halen en te verspreiden.

Guido Fonteyn en **Brigitte Raskin** zijn niet langer columnist bij *De RandKrant*. Beiden lagen al enige tijd onder vuur van een bepaalde flamingantische politieke stroming in de Brusselse rand.

Wim Daeninck (50) verlaat *Gazet van Antwerpen*, waar hij nieuwsmanager was, om chef te worden van de nieuwsdienst van VTM. Samen met Jeroen Wils en Peter Denruyter neemt hij de dagelijkse leiding van VTM's nieuwsredactie op zich.

De redactie van dezelfde nieuwsdienst

wordt verder versterkt met vijf nieuwe journalisten. En dan krijgt het **VTM-nieuws** ook nog eens een trendy nieuw decor. RTL, dat maar blijft aankondigen dat het dit jaar nog naar Vlaanderen komt, is alvast gewaarschuwd.

Jonge journalisten (tot 35 jaar) die het afgelopen jaar publiceerden over het uitbreidingsbeleid van de **Europese Unie**, kunnen nog tot 15 maart meedingen naar de *European Young Journalist Award Enlarge Your Vision*. Alle informatie op www.EUjournalist-award.eu.

Het **Comité I**, het parlementaire toezichtcomité voor de inlichtingendiensten, heeft gevraagd het archief van de overleden onderzoeksjournalist **Walter De Bock** te mogen raadplegen. Dat bevindt zich sinds 2006 aan de KU Leuven.

Maar **Flip Voets**, ombudsman van de Raad voor de Journalistiek die de toegang tot De Bocks archief bewaakt, heeft de speurders van het Comité I nul op het rekest gegeven. Volgens Flip staat de gevraagde toegang op gespannen voet met het wettelijk beschermde bronnengeheim van journalisten.

Wim Van Gansbeke, legendarisch theaterrecensent, is dood. Hij werkte voor de VRT en voor *De Morgen*, en ging in 1994 zelf in het theater. Wim werd net 70.

SCHEEF BEKEKEN

"Nieuwslezers die tegenwoordig in rolkraagtrui het journaal presenteren, dat getuigt van weinig beroepsernst."

Etiquette-expert Kevin Strubbe in Het Laatste Nieuws van 25 januari 2008

"Zoals wel vaker het geval is met goede journalistiek, stoort onze tiendelige reeks *De zestien is voor u*. Dusdanig zelfs dat de stukken uit *De Standaard* gisteren uitgroeiden tot het onderwerp van uitvoerig commentaar in andere media en in de coulissen van de Wetstraat. De enen zien in onze inspanningen niet veel meer dan wat gespin van een gefrustreerde Yves Leterme. Anderen voelen zich geroepen om het colloque singulier, het vertrouwelijke gesprek met de koning, te verdedigen. Ernstige media moeten niet zelf het voorwerp zijn van het nieuws. Ernstige media moeten het nieuws verslaan."

Peter Vandermeersch, algemeen hoofdredacteur Corelio-kranten, in De Standaard van 13 februari 2008

"Als ik tijdens de oorlog in Irak freelance-journalist was geweest, was ik nu wel-

licht binnen."

Rudi Vranckx in Dag Allemaal van 5 februari 2008

"Waarom pompt de overheid jaarlijks miljoenen in de pers zonder daar voorwaarden voor onafhankelijkheid en kwaliteit aan te koppelen? (...) Het moet mogelijk zijn om de overheid een bijsturende rol te laten spelen in de media zonder dat de redactionele onafhankelijkheid in het gedrang komt. Dan komt er in de pers misschien weer ruimte vrij voor meer diepgang en wint 'belangwekkend' nieuws het opnieuw van 'ophefmakend' nieuws. (...) Er is nu genoeg gezeurd, het is tijd voor efficiënte en transparante maatregelen die de kwaliteit van de pers kunnen opkrikken, de situatie van (freelance) journalisten kunnen verbeteren en de commerciële druk kunnen verlichten. En dat allemaal zonder te raken aan de fundamentele van de persvrijheid."

Karl van den Broeck, hoofdredacteur Knack, in Knack van 16 januari 2008 en op www.rektoverso.be

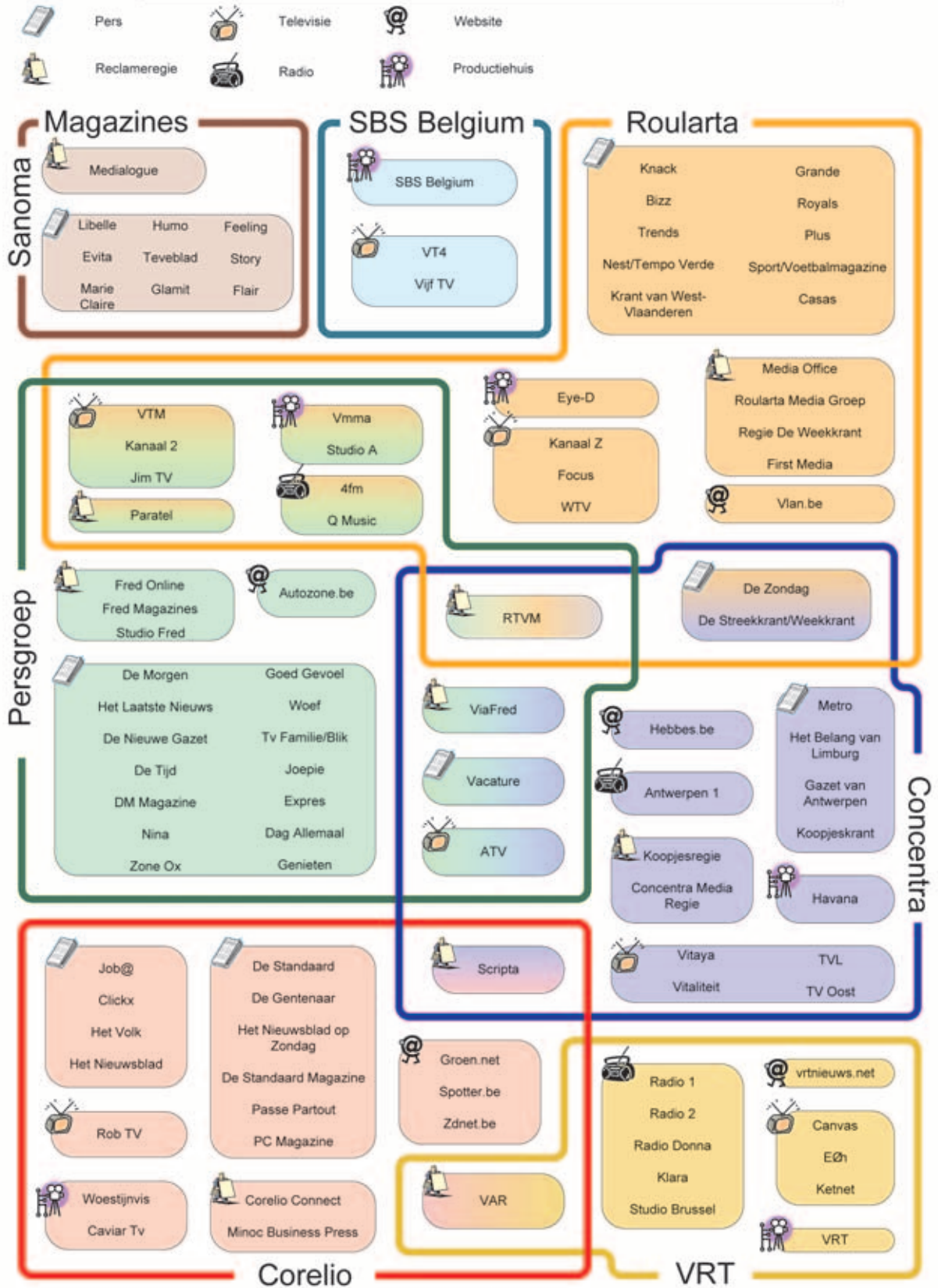
"Een saai leven heb ik niet, daar zorgt de pers wel voor."

Tom Boonen in Het Nieuwsblad van 30 januari 2008

"Ik heb er minder problemen mee dat een hoofdredacteur met een premier gaat fietsen dan dat hij dat met zijn uitgever doet. Op het eind van de dag sta je immers wel op de payroll van die tiep. Onder die hiërarchie komt je niet uit. (...) Een commerciële uitgever heeft zijn voordelen, maar het is een feit dat hij vollediger ingrijpt op het redactionele proces. Dus moet je barrières oprichten. Dat ieder zijn eigen tuin maar beheert. (...) Er wordt niet meer gecensureerd om ideologische redenen maar des te meer om commerciële. Daarom blijf ik vinden dat een redactie voldoende onafhankelijk moet zijn om neen te kunnen zeggen tegen haar uitgever."

Paul Goossens, ex-De Morgen, nu Belga, in De Morgen van 19 januari 2008

Mediagroepen in Vlaanderen

Bron: Vlaamse regulator voor de Media